

Christophe Van Gerrewey

Duizend meter

**T
R
I
S
T
A
N**

*The greatest miracles of change are attained
by the contracting of one's ambitions.*

– SUSAN SONTAG

Een

Teleurgesteld in elke verwezenlijking, ontzet over wat onmogelijk is gebleken, neemt hij zich voor nog één ding te willen: elke dag duizend meter zwemmen.

Makkelijk gezegd, want tussen wat hij als de oplossing wil beschouwen en de uitvoering ervan, ligt de hoge drempel van de rest van zijn leven. Het aantal zwembaden is beperkt, en de openingsuren stroken vaker niet dan wel met wat van hem verwacht wordt. Kansen moeten gecreëerd worden, terwijl het aangeraden blijkt flexibel te zijn, mocht er zich een uur aanbieden, of mocht hij zich onverwachts om de hoek van een zwembad bevinden. Een zwembroek – klein, aansluitend, want dat is op vele plekken verplicht –, een handdoek en een zwembril: ze worden onderdeel van zijn bagage, zoals mensen in vroeger tijden een zakdoek bij zich droegen, of een portefeuille, of zoals wie allergisch of suikerziek is altijd over antigif of over een insulineshot moet beschikken. Het is wijs om die stukken textiel in een plastic zak te stoppen, zodat andere spullen in zijn tas – een tijdschrift, een boek, een telefoon – niet nat worden. Shampoo is altijd goed, hoewel zijn regime niet kan impliceren dat hij elke dag zijn haar wast. En dan zijn er nog de objecten die door sommige instellingen vereist worden: een muntstuk, om een kastje op slot te doen, en een identiteitskaart, om te bewijzen dat hij niet op de zwarte lijsten staat die

zijn opgesteld om amokmakers en perversen te weren. Het is tevens een vreemde hebbelijkheid van Frans-talige culturen om een badmuts te verplichten, terwijl in andere zwembaden, steeds zeldzamer, in landen met een protestantse inborst, verwacht wordt dat iedere zwemmer een hangslot meebrengt – met een cijferslot of, nog ouderwetser en omslachtiger, met een sleutel, bevestigd aan de zwemkledij met een veiligheidsspeld. Voor sommige plekken die hij frequenteert, koopt hij een beurtenkaart of een abonnement – documenten die niet thuis kunnen blijven, wat het risico verhoogt ze te verliezen. Zwembaden hebben soms een beloningssysteem om klanten loyaler te maken: bij iedere zwembeurt wordt een punt uitgedeeld, opgeladen op een plastic kaart, en tien visites leiden tot een gratis entree. Zou het niet zonde zijn daaraan te verzaken als je elke dag zwemt?

Zich vederlicht voortbewegen is dus geen optie, maar al die hulpstukken meenemen is uiteraard nog niks in vergelijking met het vrijmaken van één uur – en soms meer, als er lange verplaatsingen nodig zijn – binnen de om en nabij zestien uur waarin hij zich wakker kan houden. Bovendien moet die tijdspanne corresponderen met de vakken in het uurrooster van een zwembad die als toegankelijk staan ingekleurd, en niet zijn voorbehouden aan scholen, clubs, gezinnen, senioren of mensen met een ander geslacht dan het zijne. De volkswijsheid dat je na het eten twee à drie uur moet wachten met zwemmen, daar wil hij niet van afwijken, terwijl zwemmen je maag niet vult, en er binnen zijn ascetisme geen plaats blijkt voor honger. Vooral zijn het de anderen die het vinden van een zwemuurtje tot een

hel maken – al die anderen, die om aandacht vragen, vertraging veroorzaken, ruzie zoeken, eten verlangen, wensen te praten, commentaar willen geven, telefonades plegen, berichten sturen die tot een reactie nopen, diensten vereisen of verstrekken, spelletjes spelen, formuleren voorleggen, ondersteuning behoeven, om antwoorden verleggen zitten, advies inwinnen of aanbieden, transacties urgent achten, iets willen uitleggen, op een luisterend oor rekenen, even wensen te overleggen, een en ander hopen kort te sluiten, iets nagelezen en ondertekend willen zien, en dus raar genoeg nog steeds dingen willen – van hem. Is het daarom dat hij met het dagelijks zwemmen begint? Komt zijn drieste, drastische besluit daaruit voort, op deze ogenschijnlijk inwisselbare, heel zachte, onbewolkte dinsdagochtend? Omdat het zo'n prestatie is het voor elkaar te krijgen, ondanks alles en iedereen? Bijna voorbij wat hij als het grootste en actiefste deel van zijn leven moet beschouwen, heeft hij niet de zin van het bestaan ontdekt, maar wel de dagelijkse opdracht waarmee het zich als een bruistablet laat oplossen.

Twee

Als zijn duizend meters hem ontzegd worden, komt de woede waaraan hij probeert te ontsnappen razender dan voorheen tevoorschijn. Mismoedige en boze aforismen dringen zich aan zijn geest op, in de eerste persoon enkelvoud, terwijl het zijn lichaam is dat het aan beweging zal ontbreken. Het tegendeel van al die overwegingen, of gewoon de verstomming ervan, dient zich later aan, als een dag zonder zwemmen toch in kalmte

kan stranden en zijn strategie niet alleen onmogelijk, maar ook ondoordacht blijkt te zijn. Pas dan beseft hij – een inzicht dat zichzelf bewijst en vernietigt door hem over de grens van de slaap te tillen: ik kan ook zonder. Het weinige wat hij wenst is al te pretentius en geprivilegieerd – hij is uit op een luxe die voor niemand is weggelegd, in plaats van op een bestaansminimum dat geen mens hem ooit zal benijden. Met wat hij onterecht als de vervulling van een nuchter en zakelijk verlangen beschouwt, is zijn leven niet zozeer vereenvoudigd, als wel nodeloos complexer geworden. Dat hij er een sport van maakt om in zo veel mogelijk verschillende zwembaden te zwemmen, lijkt dat te bevestigen, hoewel die diversiteit in de eerste plaats een gevolg is van waar de omstandigheden hem brengen. En dus zwemt hij op en rond die plekken waar zijn aanwezigheid vereist blijft, in die grote levensrest die niets met zwemmen te maken heeft, maar die er mogelijk door wordt, doenlijk, draaglijk zelfs, want – in zekere zin – verwaarloosbaar.

Vandaag bijvoorbeeld, begin september, bereikt hij door de catacomben van een gigantisch trein- en metrostation in Parijs, onder gruizige betongewelven, als in het karkas van een walvis, een onooglijke glazen deur. De entree doet ook deze keer weer denken aan een dienstingang, verscholen tussen tien kassa's van een bioscoop, met aan de andere kant een kleurige rij lege tafeltjes die uit een restaurant tevoorschijn gulpt. Achter het onthaal zit niemand, dus koopt hij een ticket bij de automaat, hoewel het draaikruis zich daarna laat roteren, met een duw van zijn bekken, zonder dat hij een streepjescode moet scannen. Het is kort na elfen,

een ideaal moment, vlak voor de lunch, waar hij nu al naar uitkijkt omdat zijn middagmaal zoveel beter zal worden dankzij de zwemprestatie. Van die ideale omstandigheden is hij als enige overtuigd: de gangen en de kleedkamers zijn verlaten, en buiten het suizen van een machinaal geregelde wereld valt er niets te horen, tenzij, in de verte, het gemurmel van kinderen. Het vooruitzicht om zo niet het zwembad, dan toch een baan voor hem alleen te hebben: het is opwindend. Wat is zwemmen meer dan het reserveren van een plek waar je ongestoord zelf omschreven handelingen kunt uitvoeren, binnen onweerlegbare restricties? Heen en weer, heen en weer, en niemand die je iets in de weg legt, terwijl je toch ruimte inneemt, afstand aflegt, in een rechte, continue lijn, van vijftig meter zelfs, in dit geval.

Hij kleedt zich om, bergt zijn spullen op in een kast met een cijfercode, neemt een koude douche, en zet een stoffen badmuts op met twee kleuren – donkerblauw en een witte strook in het midden als een brede hanenkam, die hij erbij fantaseert wanneer hij in de spiegel van de kleedruimte kijkt, en nog net aan de verleiding kan weerstaan goedkeurend te knipogen omdat het alweer gelukt is zijn hoogsteigen uurtje uit het door anderen volgekrabbelde blad van de dag te knippen. Hij loopt door het desinfecterende voetbad, waarin het lauwe water enkelhoog staat, en ziet dat het geweldige, imponerende bassin inderdaad nagenoeg leeg is, op een onooglijke groep schoolkinderen na. De gigantische ruimte, hoog maar nog veel breder en dieper, mogelijk gemaakt door lange, gewapende overspanningen in de dakconstructie, wordt op haast magische wijze,

diep onder de grond, van daglicht voorzien. Lucht, wolken noch zon zijn zichtbaar, en toch stroomt er licht naar binnen, vanuit belendende ruimtes die ter ere van dit zwembad ontworpen, berekend en gebouwd zijn. Van eerdere bezoeken weet hij dat dit bassin ondiep begint – vervelend laag, niet meer dan vijftig centimeter, wat het keren aan het einde van elke baan bemoeilijkt. In het water springen doet hij zelden, dus gaat hij eerst op de betegelde kant zitten, kuiten tot aan de knieën in het water, alsof hij zich aan de voorpret wil overgeven voordat het echte werk begint. In de relatieve stilte weerklinkt er dan een mannenstem, niet luid, jong nog, die hem meedeelt dat hij op het punt staat iets te doen wat verboden is. ‘C’est interdit, monsieur’ – dat hij niet in zijn moedertaal wordt toegesproken, maakt dat de mededeling onwettelijker, zachter, relatiever? Bijna heeft hij de neiging te glimlachen, alsof deze stem een zinsbegoocheling is, vanuit een goedaardig gevoel voor humor door zijn onderbewustzijn ingegeven, ware het niet dat de woorden meteen body krijgen in de vorm van een jongeman met lichtbruin haar, die hem half angstig, half ontstemd aankijkt, en die autoriteit lijkt te willen ontleen aan een groenig uniform.

Hoe kan het? Wat hij wil doen, zonder nog iets meer te willen, zonder andermans wil in de weg te staan – het wordt verboden. Het zwembad is gesloten, daar komt het op neer, hoewel hij die mededeling met zijn aanwezigheid logenstrakt. Het uurrooster, dat hij onvoldoende geconsulteerd heeft, geeft aan dat alle banen, deze woensdagochtend, voor scholen gereserveerd zijn. Het is inderdaad verboden, voor het gewone publiek,

om het water te betreden. Van de twaalf banen die zich gewillig uitspreiden, is er slechts één bezet, dus het grootste deel van de schoolgaande jeugd wenst niet eens van hun jaloersmakende voorrecht gebruik te maken.

‘Je suis ici’, zegt hij, en hij kan zich maar net bedwingen om eraan toe te voegen dat hij zal blijven. Te goeder trouw heeft hij een ticket gekocht, en dat was perfect mogelijk, dus waarom kan er voor hem geen uitzondering worden gemaakt? De jongeman zegt dat het ticket zal worden terugbetaald; in de overredingskracht van dat voorstel lijkt hij echter niet te geloven, want als een rat schiet hij weg in een wandopening, om meteen weer tevoorschijn te komen, samen met een collega, ook in een poloshirt geharnast, van een donkerder tint groen, wat misschien een andere rang impliceert. Ook zij spreekt weer over een bij wet ingesteld verbod, iets wat hem nog driftiger lijkt te maken: slaafse onderworpenheid aan procedures en hogere, onzichtbare machten – het is een van de redenen waarom hij de buitenwereld eenmaal daags wenst te ontvluchten, het water in, waar kortzichtigheid, stupiditeit en conformisme geen zuurstof krijgen, en waar een hogere, haast onwereldse en zeker bovenmenselijke intelligentie de wet stelt. Hij snauwt de vrouw toe dat ze haar prijs moet noemen, en stelt een hoog bedrag in het vooruitzicht, iets wat haar dan weer boos maakt, prat als ze gaat op ambtelijke onkreukbaarheid.

Een kreet ontsnapt hem waarin de letter a dominant is, en hij keilt zijn zwembril in de richting van het voetbad en de douches – de uitgang, als om te verklappen dat hij zich gewonnen geeft. Gealarmeerd komen er

nog functionarissen tevoorschijn, en ook hun werktuigen verkennen de schakeringen van groen die de wereld te bieden heeft. Zou er een hiërarchie mee corresponderen, of is het een kwestie van wasbeurten, kalk, kleurbeschermers? Even lijkt het alsof dit bescheiden leger hem spartelend weg zal dragen, maar hij loopt op eigen kracht naar de douche en kleedt zich om. Alleen in het kleedhokje wordt hij niet gevolgd en wantrouwig gadeslagen – misschien verdenken ze hem van terrorisme of van pedofilie, en komt het niet in hen op dat hij echt niets anders wil dan zwemmen. ‘Sorry’, mompelt hij, eenmaal aangekleed, tegen het laatste lid van de escorte die hem uitgeleide doet, ter hoogte van de ticketautomaat, waar deze geaborteerde zwembeurt nog geen tien minuten eerder veelbelovend begon. ‘Sorry’, zegt hij weer, en nog prevelender voegt hij eraan toe: ‘Je suis malade’, maar wat is dan de aandoening waar een dosis van duizend meter hem van zou genezen?

Drie

Zeer zeker heeft hij andere dingen geprobeerd. Hij heeft hardgelopen, hardnekkig, soms drie tot vier dagen na elkaar, langs waterlopen, op zachte paden, over grasvelden, op straat, tussen auto’s en fietsen door, zachte heuvelruggen op en weer af, met muziek in zijn oren die hem als nooit tevoren kon meeslepen en overrompelen, tot eerst zijn rechterknie en daarna zijn rechteronderrug pijn begon te doen, en de dokter hem van de ene op de andere dag volstreekte rust voorschreef en alle intensieve lichaamsbeweging voor lange tijd

© 2026 Uitgeverij TRISTAN / Standaard Uitgeverij nv
Franklin Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen
en Christophe Van Gerrewey

www.standaarduitgeverij.be
info@standaarduitgeverij.be

Vertegenwoordiging in Nederland:
New Book Collective, Utrecht
www.newbookcollective.com

Ontwerp omslag en binnenwerk: Herman Houbrechts
Opmaak: www.intertext.be
Auteursfoto: Koen Broos

Eerste druk: september 2026

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Niets uit dit boek mag op enigerlei wijze worden gebruikt of gereproduceerd voor het trainen van kunstmatige-intelligentietechnologieën of -systemen. Dit werk mag niet gebruikt worden voor tekst- en datamining (artikel 4, lid 3 Richtlijn (EU) 2019/790).

ISBN 978 90 223 4308 1
D/2026/0034/346
NUR 300